

GIÁO LÝ VIÊN - NGƯỜI DẪN CÁC THIẾU NHI ĐẾN VỚI CHÚA GIÊSU

(Biên soạn: Lm. Phêrô Nguyễn Thanh Sơn – Phó Ban Giáo Lý Đức Tin và Kinh Thánh, Giáo phận Xuân Lộc)

I. Một thoáng nhìn:

1. Những bất cập:

- a) Có người rất khó chịu với cách *loan báo Tin Mừng theo kiểu lôi kéo, thuyết phục*. Đến nổi Châu Âu có nhiều nơi, người ta không cho phép nói về Thiên Chúa. Những nơi khác, nhiều người cũng *dị ứng đến phương pháp giảng dạy giáo lý*. Giáo điều là người ta thường nhắc đến. Nhất là với người trẻ, khối kiến thức khổng lồ về đức tin có khi người trẻ bị “*nhồi sọ về học thuyết*”. (Tông Huấn “Chúa Kitô sống” số 214).
- b) Khi dạy Giáo lý, lắm khi GLV trình bày cho các em về một Đức Kitô:
 - Ở đâu đó cao lắm / xa lắm / xưa lắm (chỉ để tưởng nhớ,...)
 - Như một siêu sao / siêu anh hùng (chỉ để noi gương,...)
 - Như một nhân vật lịch sử nổi tiếng (học cho thuộc để trả bài, làm bài)
 - Như một Kỷ niệm đẹp / một câu chuyện thần tiên.

→ Mà không phải là một Đức Kitô **đang sống, đang hiện diện** bên cạnh mình.

2. **Bối cảnh văn hóa** hôm nay cho thấy những **thách đố mới** mà Hội Thánh được mời gọi để sống với: đặc biệt là **hai vấn đề**.

- **Văn hóa kỹ thuật số**, là điều kéo theo nó một hàm ý thứ hai,
- **Văn hóa toàn cầu**: thay vì thăng hoa, phong phú hóa, hoàn thiện nhau, thì lại dẫn tới sự lai tạp, tầm thường hóa, gây hoang mang,...¹ Halloween, Natale,...

Cả hai hiện tượng văn hóa này nối kết với nhau quá chặt chẽ đến nỗi

- chúng hình thành lẫn nhau và
- tạo ra những hiện tượng làm nổi bật sự **thay đổi triệt để** trong đời sống con người.²

⇒ Thay cho những con người phơi phới tuổi thanh xuân, tràn đầy sức sống, giàu tính sáng tạo, nhiều hoài bão cống hiến và là niềm kỳ vọng của thế hệ đi trước. Nhưng thử nhìn vào những người trẻ của chúng ta hiện nay... Thì là những đôi mắt đờ đẫn vì lướt web, những thân hình mảnh khảnh ốm yếu, thái độ hờ hững vô cảm,... là hình ảnh quen thuộc quanh ta. Rất hiếm khi có một sinh viên tranh luận ra trò tại giảng đường đại học, cũng chẳng thường thấy họ phát biểu mạnh dạn ở nơi làm việc.

- “Thế hệ gấu bông”, “thế hệ gói ôm”,
 - thích hưởng thụ, không muốn chịu trách nhiệm kể cả với bản thân mình,
 - sẵn sàng đánh đổi tương lai lâu dài bằng những thói vui nông cạn trước mắt,
 - từ chối học tập rèn luyện, không muốn phấn đấu vì mục đích trưởng thành, quay lưng với gia đình và xã hội.
 - Sự thất vọng, chê trách của người lớn giờ đây không khiến giới trẻ bận tâm lo lắng, họ còn mãi chạy theo các trào lưu “tự sướng” và dán mắt vào những thiết bị thông tin cầm tay vì sợ lỡ mất những sự kiện giật gân.
- “Thế hệ dâu tây”³:

¹ http://www.phantichkinhte123.com/2018/04/van-hoa-va-toan-cau-hoa-vai-phan-tich_13.html

² Tân Chỉ Nam Dạy GL (Directory for Catechesis/ Diетtorio per la Catechesi), Intro

³ <https://vnexpress.net/nhung-sai-lam-bien-con-thanh-the-he-dau-tay-4250493.html>

- Sự nuông chiều quá mức thường tạo ra thái độ "hoàng tử, công chúa" – luôn thiếu kỹ năng giải quyết vấn đề. chỉ biết dựa dẫm, không thể tự lập, tự mình đối mặt với khó khăn trong cuộc sống.
- Ích kỷ, nhõng nhẽo và thường câu kính với xung quanh, khi không còn được cung phụng.
- Hụt hẫng bước ra thế giới thực, đổ thừa cho hoàn cảnh và oán giận người đã “xí hết phần” của họ, giống đứa trẻ hờn lẫy, ấu trĩ, đòi hỏi người khác phải cho mình một chỗ ngồi mà không nghĩ mình đã làm gì để xứng đáng với chiếc ghế đó.

II. Dạy Giáo Lý cho hôm nay: ⁴

1. Một hành trình: (theo “Chỉ Nam mới về Huấn giáo” -25.62020).

Nét đặc thù của Chỉ nam mới về Huấn giáo là **mối liên hệ chặt chẽ** giữa việc loan báo Tin Mừng và huấn giáo, nhấn mạnh **việc kết hợp** giữa “lời loan báo đầu tiên” (kerygma)⁵ và trưởng thành của đức tin, dưới ánh sáng của nền văn hóa gặp gỡ.

Trong hơn 300 trang, được chia thành 3 phần với 12 chương, bản văn nhắc nhở mỗi người được rửa tội là môn đệ truyền giáo và kêu gọi sự dấn thân và trách nhiệm để **tìm ra những ngôn ngữ** mới trong việc thông truyền đức tin.

“Những **kỹ thuật mới** không những thay đổi thế giới truyền thông mà còn đem lại một sự **thay đổi văn hóa rộng lớn**. Một cách học hành và suy nghĩ mới đang được khai triển, với những cơ hội vô tiền khoáng hậu để thiết lập những mối liên hệ và xây dựng tình bằng hữu”⁶

Có **ba nguyên tắc cơ bản** được tài liệu đề cập trong hoạt động huấn giáo:

- Trước hết là **chứng tá**, bởi vì “Giáo hội không phát triển bằng chiêu dụ tín đồ, nhưng bằng sự thu hút”.
- Tiếp đến là **lòng thương xót**, là huấn giáo chân chính làm cho việc loan báo đức tin trở nên đáng tin cậy.
- Ngoài ra, là việc **đối thoại**, tự do và nhưng không, không ép buộc, nhưng đi từ tình thương, góp phần xây dựng hòa bình. Nhờ đó, việc huấn giáo các tín hữu Kitô mang lại ý nghĩa trọn vẹn cho cuộc sống của mình.

“Chỉ nam mới về Huấn giáo” đề nghị một hành trình dạy giáo lý ưu tiên cho việc Phúc âm hóa, nhằm biến các em thành những môn đệ truyền giáo của đức Kitô, hành trình này gồm 3 điểm chính:

- Dạy giáo lý theo “Lời dạy ban đầu” (Kerygma)
- Dạy giáo lý theo Nhiệm Hiệp (Mystagogy)
- Dạy giáo lý bằng Đồng hành (Companionship) trong việc làm chứng cho đức Ái

Từ đó đưa ra những tiếp cận dạy giáo lý theo lứa tuổi, bằng nhiều phương pháp khác nhau

- Học lý
- Nghệ thuật
- Internet
- Hội Thảo
- Làm nhân chứng
- Tình tâm

⁴ <https://www.giaoly.org/vn/gioi-thieu-tan-chi-nam-huan-giao/>

⁵ κηρυγμα (Kerygme -loan báo) κηρυγμα: lời công bố, lời tuyên bố, κηρυξ: người đưa tin

⁶ Bênêdictô XVI, Huấn Từ dành cho những Tham Dự Viên Buổi Họp Khoáng Đại của Hội Đồng Giáo Hoàng về Truyền Thông Xã Hội (28 tháng 2 năm 2011).

- Phục vụ giáo xứ, người nghèo...

2. Ngôn ngữ mới, phương pháp mới

Tân Chỉ Nam Dạy GL – Intro: Chỉ những giáo lý viên **sống tác vụ của mình như một ơn gọi** mới có thể góp phần vào sự hữu hiệu của việc dạy giáo lý.

Chung cuộc, chính bởi vì việc dạy giáo lý xảy ra dưới ánh sáng của cuộc gặp gỡ, nó lãnh một trách nhiệm vĩ đại trong việc cộng tác vào việc hội nhập văn hóa của đức tin. Tiến trình này dành chỗ cho việc tao ra một ngôn ngữ mới và những phương pháp mới mà trong sự đa dạng của cách thể hiện chúng làm sự phong phú của Hội Thánh hoàn vũ thậm chí được hiển nhiên hơn. (Mở đầu)

Ngôn ngữ của huấn giáo: kể chuyện, nghệ thuật, âm nhạc

Trong phần thứ hai với tựa đề "Tiến trình giáo lý", Chỉ nam nói đến thánh đố của ngôn ngữ. Có nhiều phương thức diễn cảm được trích dẫn.

- Trước hết là **kể chuyện**, được định nghĩa là "một mô hình giao tiếp sâu sắc và hiệu quả" bởi vì chúng có thể đan xen câu chuyện về Chúa Giêsu, đức tin và cuộc sống của con người.
- Tiếp đến là **nghệ thuật**, qua việc chiêm ngắm vẻ đẹp, cho phép con người trải nghiệm cuộc gặp gỡ với Thiên Chúa.
- Cuối cùng là **âm nhạc**, đặc biệt thánh nhạc, là ngôn ngữ làm thấm nhuần trong con người tinh thần ước muốn vô tận.

3. Catechesis và Kerygma trong Tân Chỉ Nam Huấn giáo:

a) Catechesis

Catechumen ([Latin](#) *catechumenus*; Greek *κατήχησις*; *κατηχούμενος* dự tòng): "một người đang nói cho ai biết", do 2 từ ghép:

- *κατά*: xuống, ở dưới
- *ἦχος*: âm thanh, giọng, âm vang, cộng hưởng

- Từ *Catechesis* được dịch sang tiếng Việt là *huấn giáo* hay việc *dạy giáo lý*. (Chính vì dịch là *huấn giáo* hay *dạy giáo lý* mà nhiều người hiểu lầm là việc **dạy học viên học thuộc lòng** một kinh hay một số câu trả lời về Giáo lý).
- Thực ra theo Thánh Gioan Phaolô II (*Catechesi Tradendae* #1) thì "*Catechesis* là nỗ lực của toàn thể Hội Thánh để làm nên các môn đệ, để giúp người ta **tin vào Chúa Giêsu**, Con Thiên Chúa... và để giáo dục cùng dạy họ ở đời này và như thế xây dựng Thân Thể Đức Kitô".⁷
- Như thế, "Dạy giáo lý là *giúp người ta nhận ra toàn bộ kế hoạch vĩnh cửu của Thiên Chúa trong con người Đức Kitô*; là tìm hiểu ý nghĩa các hành động và lời nói của Đức Kitô, và các dấu lạ Người đã thực hiện". **Mục đích** của việc dạy giáo lý là "**dẫn đưa con người đến hiệp thông với Chúa Giêsu Kitô**".⁸ Chính vì thế mà Hội Thánh đặt việc dạy giáo lý như là một phần của tiến trình Phúc Âm hóa.

b) Kerygma:

κηρυγμα (*κηρύσσω*): loan báo, lời công bố, lời tuyên bố, **κηρυξ**: người đưa tin

- Đầu tiên, đó là **lời chứng của các Tông Đồ về Đấng Phục Sinh**: Ngài xuất hiện giữa các Tông Đồ, những kẻ đang sợ hãi, hoang mang và hoàn toàn mù tịt về huyền nhiệm chết – sống lại: "Mọi người còn đang bàn chuyện thì CGS hiện ra đứng giữa họ và phán: "*Bình an cho các con! Thầy đây, đừng sợ*". Nhưng mọi người bối rối tưởng mình thấy ma" (Lc.24, 36-37)

⁷ Gioan Phaolô II, *Tông Huấn Dạy Giáo Lý - Catechesi Tradendae*, số 1

⁸ Giáo Lý Hội Thánh Công Giáo, số 426

- Những người dân chài quê mùa dốt nát ở Palestina:

* chẳng biết gì về triết học, thần học, luận lý học... để chứng minh, để lập luận về việc một người đã chết sống lại !

* Khi đối diện với Đấng Sống lại họ còn sợ khiếp vía, cứ tưởng Chúa là ma!

Cho nên, **điều cốt yếu mà họ có, họ tin, họ cảm nhận, để rồi họ chuyển tải**, đó là **“làm chứng điều mắt thấy tai nghe, điều đã được Thánh Thần rọi sáng để giác ngộ”**, như chính họ đã từng xác quyết: **“chúng tôi xin làm chứng cùng với Thánh Thần”** (Cv 5,32).

Và Đấng Phục sinh mà họ **gặp gỡ tay đôi, diện đối diện** đó..., không là một bóng ma ảo tưởng, một thần linh vô hồn..., mà là một **“con người bằng xương bằng thịt, mang đầy đủ các thương tích khổ nạn, ăn uống với bạn hữu anh em...”**⁹.

⇒ **Đức Kitô** của Keryma, của Tin Mừng, của lời rao giảng nguyên thủy là như thế đó; và các chứng nhân đầu tiên đã rao giảng, đã trình bày, đã làm chứng **một Đức Kitô bình dị, giản đơn, gần gũi, thân thương** như thế.

- ĐGH Phanxicô trong Tông huấn **Niềm Vui Tin Mừng** đã nhấn mạnh khía cạnh đó của Kerygma: **“Nó là sứ điệp có khả năng đáp lại khát vọng về sự vô biên luôn nằm trong trái tim mỗi người. Vị trí trung tâm của kerygma đòi phải nhấn mạnh những yếu tố cần nhất hôm nay: nó phải diễn tả tình thương cứu độ của Thiên Chúa, là cái đi trước mọi bốn phận luân lý hay tôn giáo của chúng ta; nó không được áp đặt sự thật nhưng kêu gọi tự do; nó phải được đánh dấu bằng niềm vui, sự khích lệ, sức sống và một sự cân bằng hài hoà để không giản lược việc rao giảng vào một ít giáo thuyết đôi khi mang tính Triết học hơn là tính Phúc âm...”**¹⁰;
- và trong Tông huấn **Chúa Kitô đang sống** (Christus Vivit) ngài cũng kêu gọi trở về với Kerygma, nhất là trong mục vụ giới trẻ: **“sẽ là một sai lầm nghiêm trọng khi nghĩ rằng trong Mục vụ Giới trẻ, “Lời rao giảng tiên khởi (kerygma) nên nhường chỗ cho một sự huấn luyện được cho là “vững chắc” hơn. Không có gì vững chắc hơn, sâu sắc hơn, đậm đà hơn và khôn ngoan hơn lời rao giảng tiên khởi ấy. Tất cả sự huấn luyện đức tin Kitô giáo trước hết là việc đi sâu vào lời rao giảng tiên khởi và làm cho nó ngày càng đi sâu hơn và tốt hơn trong cuộc sống của chúng ta”**.¹¹

Người ta bảo **“Không thể cho cái mình không có”**. Thánh Phêrô, trong những ngày đầu tiên truyền giảng Kerygma, đã nói với anh què ở Giêrusalem rằng: **“Vàng bạc thì tôi không có; nhưng cái tôi có, tôi cho anh đây: nhân danh Đức Giêsu Kitô người Nadarét, anh đứng dậy mà đi”** (Cv 3,6). Vâng, **ngài đã cho anh ta chính Đức Kitô phục sinh**.

- Chúng ta cũng đừng quên, từ kinh nghiệm gặp gỡ sâu xa và thân tình đó với Đấng Phục Sinh, các Tông Đồ đều được thôi thúc để **bắt đầu lại, hoán cải, trở nên một con người mới hoàn toàn**; nhất là khi họ được nhận lãnh quyền năng từ trên cao tức Chúa Thánh Thần, để từ đó **“họ không còn sống cho chính mình, nhưng cho Đấng đã chết và sống lại”** (2 Cr 5,15).

⁹ Lc.24, 36-43: “Chúa lại phán: “Sao các con bối rối và lòng các con lo nghĩ như vậy? Hãy xem tay chân Thầy: chính Thầy đây! Hãy sờ mà xem: ma đâu có xương thịt như các con thấy Thầy có đây”. Nói xong, Người đưa tay chân cho họ xem. Thấy họ còn chưa tin, và vì vui mừng mà ngỡ, Chúa hỏi: “Ở đây các con có gì ăn không?” Họ dâng cho Người một mẩu cá nướng và một tảng mật ong. Người ăn trước mặt các ông và đưa phần còn lại cho họ”.

¹⁰ Evangelii Gaudium 265

¹¹ Christus Vivit 214

- Điều cuối cùng mà Keryma hướng tới đó là **ra đi làm chứng về Đấng Phục sinh**, rao giảng sự hoán cải và đón nhận những người tin Chúa Kitô vào Hội Thánh qua bí tích Thánh Tẩy, để họ trở nên “**môn đệ** (disciple, μαθητής) **của Thầy**” (Mt.28, 16-20)¹²

III. Giáo Lý viên - người dẫn Thiểu Nhi đến với Chúa Giêsu

1. Ngón tay hay Mặt Trăng?

- a) **Elia** chữa bệnh phong cùi cho tướng Naaman, quân Aram (2V.5,1-19): **17** Ông Naaman nói : "Nếu ngài từ chối, thì xin cho phép tôi tớ ngài đây mang về một số đất vừa sức hai con lừa chở được, vì tôi tớ ngài sẽ không còn dâng lễ toàn thiêu và hy lễ cho thần nào khác ngoài ĐỨC CHÚA".
- b) **Andre**: Dẫn người ta tới CGS: Chuyện nhỏ những đũa tới điều lớn lao
 - o Phêrô (Ga.1,40): “Chúng tôi đã gặp Đấng Messia”,
 - o Em bé với 5 bánh 2 cá (Ga.6,9): “Ở đây có một em bé có 5 chiếc bánh và 2 con cá”.
 - o Những người Kitô hữu gốc Hy Lạp đầu tiên (Ga.12, 20-21)
- c) **4 kẻ khiêng người bại liệt** (Lc.5,17-26):
 - o Tình bạn đã nối kết lòng tin và làm bùng lên niềm hy vọng. (Tin rằng đến với Thầy Giêsu là thế nào cũng được khỏi. Họ cùng nuôi một niềm hy vọng lớn: khi trở về không phải khiêng nhau nữa. Người bất toại có thể đi được bằng đôi chân của chính mình, và đi ngang hàng với những người khác).
 - o Chúa đã không nổi giận vì bài giảng của mình bị cắt ngang. Trái lại, Ngài đã rất hài lòng trước những con người quê mùa nhưng đầy **sáng tạo, năng động** (dở nóc nhà) và **nhân ái**. Ngài vui, vì họ tuy là những người chất phác, nhưng **sống có nghĩa có tình**, hết lòng với anh em. Và vì thế, ơn chữa lành của Chúa, không chỉ ban cho sự khốn khổ của kẻ liệt giường, mà còn như lời đáp trả cho tấm lòng của bốn anh chàng nhân ái.
- d) **Carlos Acutis** - tông đồ công nghệ: (1991 – 2006 - phong chân phước 10-10-2020)
 - o từng là một game thủ và cũng là một lập trình viên máy tính.
 - o Rất yêu mến Bí tích Thánh Thể, ước mong được đi hành hương đến tất cả những nơi có các phép lạ Thánh Thể được biết đến trên thế giới. Carlo đã sử dụng kỹ năng am hiểu công nghệ của mình để xây dựng toàn bộ danh mục trang web về các phép lạ Thánh Thể trên khắp thế giới. Từ lúc 11 tuổi, đã bắt đầu dự án nhiều năm này.
 - o “Càng rước lễ nhiều, chúng ta càng trở nên giống Chúa Giêsu, để ngay trên mặt đất này, chúng ta đã được thưởng thức hương vị Thiên đàng rồi.”
 - o *“Tôi hạnh phúc được chết vì tôi đã sống mà không lãng phí một phút nào cho những việc không đẹp lòng Chúa”.* (Carlo Acutis)
 - o Carlo không phải là một nhà văn thần học hay nhà lãnh đạo thế giới, mà là một người trẻ bình thường với lòng trắc ẩn, động lực hòa nhập đức tin vào cuộc sống hàng ngày của mình và “cống hiến để làm cho thế giới trở nên tốt đẹp hơn”.
 - o “Anh ấy thực sự là người bảo trợ cho thời kỳ tự cô lập, phụ thuộc vào kỹ thuật số của chúng ta và cho những người trẻ khác hiện đang đồng hành cùng tất cả chúng ta khi chúng ta tham gia đầy đủ hơn vào cuộc sống bình thường mới này,” **Jarzewowski**.
 - o Tại đám tang của Carlo, nhà thờ tràn ngập những người mà anh đã chạm vào cuộc đời, cô nói. “Mọi người đang bị hấp dẫn bởi ý tưởng về việc một người trẻ tuổi trở thành một vị thánh vào thời điểm mà những người trẻ tuổi đang rời bỏ nhà thờ, trở nên chán ghét nhà thờ,” Giáo sư **Cummings** nói.

¹² Mt.28, 18-20: ¹⁸ Đức Giêsu đến gần, nói với các ông : "Thầy đã được trao toàn quyền trên trời dưới đất. ¹⁹ Vậy anh em hãy đi và làm cho muôn dân trở thành môn đệ, làm phép rửa cho họ nhân danh Chúa Cha, Chúa Con và Chúa Thánh Thần, ²⁰ dạy bảo họ tuân giữ mọi điều Thầy đã truyền cho anh em. Và đây, Thầy ở cùng anh em mọi ngày cho đến tận thế."

2. Dẫn đến với Chúa Giêsu Kitô

- **Việc sẵn lòng đáp lại tác động của Chúa Thánh Thần đem lại một sự đổi mới thật sự của người tín hữu:** Chúa Thánh Thần biến họ thành một thụ tạo mới.¹³
- **phẩm chất giáo dục tinh tế** của nó. (cách Chúa liên hệ khác với những người khác)
 - người phụ nữ Samaria.
 - hai môn đệ trên đường Êmau:
 - cùng đi, trò chuyện và chia sẻ.
 - khuyến khích họ và mở lòng họ,
 - dẫn họ đến kinh nghiệm Thánh Thể và mở mắt họ để nhận ra Người,
 - tránh đi để nhường chỗ cho sáng kiến truyền giáo của các môn đệ.¹⁴
- **khuyến khích và gọi ra một đáp trả cá nhân** từ các thánh giả của Người. Đây là đáp trả của đức tin, và thậm chí sâu xa hơn nữa, của sự vâng phục của đức tin.¹⁵
- **Dấu nhận biết:** “**Niềm vui** của Tin Mừng tràn ngập tâm hồn và toàn thể đời sống của những người gặp gỡ Chúa Giêsu. được Người cứu độ, giải thoát khỏi tội lỗi, buồn rầu, sự trống rỗng nội tâm và cô lập. Với Đức Kitô, niềm vui luôn luôn được tái sinh”.¹⁶

3. Nội lực: Nhận biết và yêu mến Đức Kitô

a) **429:** Việc **nhận biết** Đức Ki-tô và **tâm tình yêu mến** sẽ khơi dậy nơi chúng ta khát vọng loan báo về Người, phúc âm hóa và giúp mọi người tin vào Đức Giê-su Ki-tô. Đồng thời, người ta luôn cảm thấy cần phải đào sâu đức tin này hơn.¹⁷

- “Simon, con Giona, con có yêu mến Thầy không?” (Ga.21,15-17)

⇒ Chúa cần **tuyên xưng lòng mến** hơn là “tuyên xưng đức tin” ở bình diện kiến thức – Chúa mới trao sứ mạng, mỗi người một sứ mạng. Bởi vì chúng ta chỉ có thể lãnh nhận và đảm nhận sứ mạng của Chúa **bằng tình yêu chúng ta dành cho Chúa** mà thôi, một tình yêu đã trải qua bao thăng trầm, một tình yêu **chỉ biết cậy vào lòng thương xót** của Chúa, như tình yêu của thánh Phê-rô.

Domine! Noverim Te, noverim me! (Augustino)

b) **Làm việc tầm thường cách phi thường** (đừng làm việc phi thường cách tầm thường)

- **Tinh Tế : Tinh 精** thuần, sạch, tốt, đã chất lọc.
- **TẾ NHỊ** (tactful, delicat. Tế 細: nhỏ bé, tinh xảo, mịn, tinh vi, kỹ càng, cặn kẽ, tỉ mỉ; Nhị 耳 tầm nhà tư 膩 tỉ mỉ kỹ càng, thân thiết)
- **Tế nhị là khéo léo, tinh tế, nhã nhặn** trong đối xử.

Có những điều người ta thể hiện **rất khôn** nhưng **không khéo** nên dễ gây đụng chạm, đổ vỡ. Có những điều người ta **rất thông thạo** nhưng **không tinh tế** sẽ làm mất hòa khí và gây ra mặc cảm cho người khác. Có những điều cần phải **nói lý lẽ** nhưng nếu **không nhã nhặn** sẽ biến thành việc tranh chấp, hơn thua.

*Tế nhị là trang sức làm đẹp nhân cách con người, phát xuất từ tâm lòng hiền hậu và đức khôn ngoan. Sự hiền hậu làm cho người ta trở nên dễ thương và đức khôn ngoan giúp người ta biết cẩn trọng trong mọi sự. Sự dễ thương làm cho mình được mọi người đón nhận, và sự cẩn trọng giúp ta tránh được những tai hại và bất lợi cho mình cũng như cho người khác. Như vậy tế nhị biểu hiện một tâm hồn sâu sắc và tinh tế, gây nên sự tín nhiệm và luôn được mọi người quý chuộng. **Thiếu tế nhị chứng tỏ một tâm hồn sơ sài, qua loa và thô thiển, khó triển nở một nhân cách tốt đẹp từ một tâm hồn như thế.***

¹³ Tân Chi Nam Huấn giáo 163

¹⁴ Tân Chi Nam Huấn giáo 160

¹⁵ Tân Chi Nam Huấn giáo 161

¹⁶ Evangelii Gaudium 41,

¹⁷ Tân Chi Nam Huấn giáo 429

IV. **Kết:** "Loan báo sự phong phú **khôn lường** của Đức Ki-tô" (Ep 3, 8)

Chuyện Hạt Muối

425: Truyền đạt đức tin Kitô giáo, trước tiên là loan báo Đức Giêsu Kitô, để dẫn đưa mọi người đến chỗ tin vào Người. Ngay từ đầu, các môn đệ đầu tiên đã khao khát loan báo Đức Kitô: ¹⁸

- "Còn phần chúng tôi, chúng tôi **không thể không công bố** những gì chúng tôi đã thấy và đã nghe" (Cv 4, 20) và đã kêu mời con người trong mọi thời đại vào hưởng niềm vui hiệp thông với Đức Ki-tô :
- "Điều chúng tôi đã được **nghe**, điều chính mắt chúng tôi đã được **nhìn thấy** và **chiêm ngưỡng**, điều chính tay chúng tôi đã được **sờ** đến, về Lời Sự Sống; quả vậy, sự sống đã xuất hiện, chúng tôi đã nhìn thấy và xin làm chứng, chúng tôi loan báo cho anh em Sự Sống đời đời hằng ở bên cạnh Chúa Cha và nay đã xuất hiện cho chúng ta; điều chúng tôi đã được thấy, được nghe, chúng tôi xin loan báo cho anh em, để cả anh em nữa cũng được hiệp thông với chúng tôi mà chúng tôi thì hiệp thông với Chúa Cha và Đức Giê-su Ki-tô, Con của Người. Những điều này, chúng tôi viết ra cho anh em để niềm vui của chúng tôi được trọn vẹn" (1Ga 1, 1-4).

Cần có những kinh nghiệm, trải nghiệm cá nhân : đó **cả một quá trình** suốt cả đời người.

⇒ **Chúng tôi đã gặp gỡ Đức Kitô**

đã đến

đã ở lại với Người.

(Ga. 1,39)

¹⁸ Tân Chi Nam Huấn giáo 459